

1994. ÁPR. 1.

Magyarország hivatalos csatlakozási kérelmének benyújtása

A keleti bővítés kezdetéhez vezető út

AZ 1980-AS ÉVEKBEN VÁLTOZÁSOK KÖVETKEZTEK BE A VILÁGPOLITIKÁBAN. AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK A HIDEGHÁBORÚ FEGYVERKEZÉSI VERSENYÉNEK GYŐZTESEKÉNT KERÜLT KI, AMELYNEK KÖVETKEZTÉBEN RIVÁLISA, A SZOVJETUNIÓ MEGTORPANT, ÉS ELŐBB POLITIKAI KITERJEDÉSE KEZDETT VISSZAZUHANNI, MAJD A MEGSZERZETT TERÜLETEK FELETTI ELLENŐRZÉSE IS EGYRE INKÁBB HANGSÚLYTALANABBÁ VÁLT. MIHAIL GORBACSOV POLITIKÁJA — PERESZTROJKA, GLASZNOSZTY — A SZOVJETUNIÓ ÖNBEVALLÁSA VOLT, UGYANIS A NYILVÁNVALÓT NEM LEHETETT TAGADNI. A KELETI BLOKKBAN A SZOVJET JELENLÉT ÉVRŐL-ÉVRE GYENGÜLT, AMELYNEK KÖVETKEZTÉBEN A HELYI DIKTÁTOROK KEZÉBŐL IS KICSÚSZOTT AZ IRÁNYÍTÁS, ÉS 1989-RE AZ EGÉSZ KOMPLEXUM ÖSSZEESETT. MAGYARORSZÁGON A KÁDÁRI PUHADIKTATÚRA TOVÁBB MÉRSÉKLŐDÉSE BIZONYULT JELNEK, ROMÁNIÁBAN EGY NICOLAE CEAUȘESCU ELLENI MERÉNYLET, CSEHORSZÁGBAN ÉS LENGYELORSZÁGBAN TŰNTETÉSHULLÁMOK ÜTÖTTÉK FEL A FEJÜKET ÉS KÉPEZTEK EGY ÚJ IRÁNYZATOT MIND A KÖZÉLETBEN, MIND A POLITIKÁBAN.

A SZOVJETUNIÓ FELBOMLÁSÁVAL KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN EGY VÁKUUM KELETKEZETT. A KGST MEGSZŰNT ÉS A HELYÉT HIRTELEN SEMMI SEM TÖLTHETTE BE. A FELSZABADULT ÁLLAMOK BIZONYTALAN HELYZETBE KERÜLTEK, MONDHATNI, HOGY A SEMMI KÖZEPÉN ÁLLTAK. FÉLŐ VOLT A BIZONYTALANSÁG ESZKALÁLÓDÁSA, ÉS NEM LEHETETT TUDNI, HOGY A GAZDASÁGI-POLITIKAI INSTABILITÁS VÉGÜL BEKÖVETKEZIK-E. A VESZÉLY FORRÁSA EKKOR MÉG A GAZDASÁGI FORDULAT LEHETETT, AMELY TÚL GYORSAN ÉRTE A KELETI BLOKK ORSZÁGAIT, ÉS ALIGHA LEHETEK FELKÉSZÜLVE RÁ. BÁRMELYIK PILLANATBAN VISSZAESHETETT A GDP, MEGEMELKEDHETETT A MUNKANÉLKÜLISÉG ÉS OLYAN ELVÁNDORLÁS VEHETTE KEZDETÉT, AMELY BÁRMELYIK ORSZÁGOT A FÖLDHÖZ VÁGHATTA VOLNA. EGYETLEN ESÉLY MARADT: CSATLAKOZÁS A NYUGATI BLOKKHOZ. A SZÖVETSÉGGKÖTÉS ÉS A KAPCSOLATOK KIÉPÍTÉSE LEHETSÉGESNEK BIZONYULT. A RENDSZERVÁLTÁS ELŐTT KÖZTUDOTT VOLT A NYUGAT-EURÓPAI SZÖVETSÉG MEGERŐSÖDÉSE, RELEVANCIAJÁNAK ÉS SÚLYÁNAK EMELKEDÉSE. AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG - GAZDASÁGI VITALITÁSÁNAK ÉS RUGALMASSÁGÁNAK KÖSZÖNHETŐEN - CSÁBÍTÓ AJÁNLATNAK SZÁMÍTOTT, VALAMINT EGY OLYAN EGYSÉG VOLT, AMELY IMPONÁLÓAN HATOTT A NEM TAGORSZÁGOKRA. NEM IS HIÁBA ZAJLOTT LE AZ ÉSZAKI ÉS A DÉLI BŐVÍTÉSI FOLYAMAT, ILLETVE ALIGHA LEHETETT VÉLETLEN AZ ÚJABB SZERZŐDÉSEK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT CSATLAKOZÁSOK LEHETŐSÉGE.

MAGYARORSZÁG A SZOCIÁLIZMUS IDŐSZAKÁBAN MÁR FELVETTE A KAPCSOLATOT A NYUGATI TÖMBBEL, AZONBAN MINDEN PRÓBÁLKOZÁS KEZDETEGESNEK ÉS RÉSZLEGESNEK SZÁMÍTOTT. 1960-BAN TECHNIKAI MEGÁLLAPODÁS JÖHETETT LÉTRE, EZT KÖVETTE 1973-BAN A MAGYAR IMF-TAGSÁG, AZ 1980-AS ÉVEKEN AZ ÁGAZATI MEGÁLLAPODÁSOK ÉS VÉGÜL 1988-BAN A KAPCSOLATFELVÉTEL, AMELYHEZ KERESKEDELMI EGYZMÉNY IS TARTOZOTT. 1991-BEN MAGYARORSZÁG ALÁÍRTA AZ EURÓPAI MEGÁLLAPODÁST, AMELY MÉG NEM FELTÉTELEKHEZ KÖTÖTT TAGSÁGOT VAGY TAGJELÖLTI STÁTUSZT NYÚJTOTT, VISZONT EGY INTÉZMÉNYI MEGÚJULÁST EREDMÉNYEZETT. MAGYARORSZÁG FÜGGETLENEDÉSE UTÁN A KAPCSOLATÉPÍTÉSBEN VÁLT ÉRDEKELTÉ, TERMÉSZETESEN IDOMULVA A KIALAKULT VILÁGHELYZETHEZ, ÉS SZEM ELŐTT TARTVA SAJÁT ÉRDEKEIT. AZ IDENTITÁSFORMÁLÓDÁSNAK HÁROM FORMÁJA VÁLT DOMINÁNSSÁ: AZ EURO-ATLANTI INTEGRÁCIÓ, A SZOMSZÉDSÁG-POLITIKA ÉS A HATÁRON TÚL ÉLŐ MAGYAR KISEBBSÉG SEGÍTÉSE. AZ IRÁNYULTSÁG KONSZENZUST KÉPEZETT, ÉS AZ ÁLTALÁNOS KONCEPCIÓT A KÜLÖNBÖZŐ KORMÁNYOK VÁLTOZATLANUL SZEM ELŐTT TARTOTTÁK. A PRÓBÁLKOZÁSOK EREDMÉNYEKÉPPEN MAGYARORSZÁG HIVATALOSAN 1994. ÁPRILIS 1-JÉN KÉRTE FELVÉTELÉT AZ EURÓPAI UNIÓBA. A LÉPÉS EGY DOMINÓEFFEKTUST OKOZOTT, — TEKINTVE, HOGY MAGYARORSZÁG KÉRELMEZETT ELŐSZÖR — UGYANIS AZ EGYKORI SZOCIÁLISTA ORSZÁGOK EGYMÁS UTÁN JELENTKEZTEK IGÉNYEIKKEL. MINDEZEK UTÁN MAGYARORSZÁG CSATLAKOZÁSA KIZÁRÓLAG, MINT FOLYAMAT ÉRTELMEZHETŐ, KUTATHATÓ ÉS VIZSGÁLHATÓ, ELVÉGRE A KELETI BŐVÍTÉS TÍZ ORSZÁGOT ÉRINTETT EGYSZERRE.

ÉRDEMES AZONBAN EGY PILLANTÁST VETNI AZ EURÓPAI UNIÓRA IS, UGYANIS NEM ELHANYAGOLHATÓ SZEMPONT AZ ORGANIZÁCIÓ 1990-ES ÉVEKBELI ÁLLAPOTA, AMELY ÁLTAL MEGÉRTHETJÜK, HOGY MILYEN ELŐZMÉNYEK VEZETTEK 1994. ÁPRILIS 1-HEZ. AZ UNIÓ — A KELETI BLOKK ORSZÁGAIVAL PÁRHUZAMOSAN — MEGÚJULÓ ÉS VÁLTOZÓ TENDENCIÁT MUTATOTT. VITÁT KÉPEZETT A TOVÁBBFEJLESZTÉS, NAPIRENDEN VOLT A KÖZÖS VALUTA BEVEZETÉSE ÉS AZ ELSŐ TÁRSULÁSI SZERZŐDÉSEK SEM VOLTAK LEZÁRVA. AZ UNIÓ FIGYELMÉT LEKÖTÖTTE AUSZTRIA, SVÉDORSZÁG ÉS FINNORSZÁG TAGORSZÁGGÁ VÁLÁSA, FONTOS VOLT TISZTÁZNI A SZÖVETSÉG HELYÉT ÉS SZEREPÉT A VILÁGSZÍNPADON, VALAMINT AZ EURÓ BEVEZETÉSE IS SOK ENERGIÁT EMÉSZTETT FEL, AMELY MIATT A KELETI BŐVÍTÉS EGY IDŐRE HÁTTÉRBE SZORULT. ÖSSZESEGÉBEN ELMONDHATÓ, HOGY AZ UNIÓ BELSŐ KIHÍVÁSOK ELÉ NÉZETT, VISZONT A KÜLSŐ PROBLÉMÁIT IS MEG KELLETT OLDANIA, MINT PÉLDÁUL A KELETI BŐVÍTÉST, A FÖLDKÖZI-TENGER DÉLI MEDENCÉJÉBŐL KIINDULÓ MIGRÁCIÓS NYOMÁST ÉS A KÜLÖNBÖZŐ ÜGYEK ABSZOLVÁLÁSÁT AFRIKÁBAN ÉS A LATIN-AMERIKAI TÉRSÉGBEN.

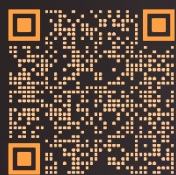
A NEHÉZSÉGEK ELLENÉRE — KÉRDÉS, HOGY MENNYIRE VOLT NYILVÁNOS AZ UNIÓ ÁLLAPOTA, VAGY ÉPPEN A FELSOROLTAK KÖZÜL MENNYI VOLT ÉSZREVEHETŐ — A KELETI BLOKK EGYKORI ORSZÁGAINAK ÉRDEKLŐDÉSE NEM ENYHÜLT. A VÁRAKOZÁS INDOKOLT VOLT, ELVÉGRE A TŐKEBERUHÁZÁSOKAT NYUGAT-EURÓPÁBÓL LEHETETT VÁRNI. AZ UNIÓ EKKORRA MÁR VILÁGPOLITIKAI SZEREPLŐVÉ ÉS TÉNYEZŐVÉ NÖTTE KI MAGÁT, ÉS MI SEM SEGÍTHETETT VOLNA JOBBAN, MINT A NYUGAT-EURÓPAI KAPCSOLATOK FELFRISSÍTÉSE. KULTURÁLIS VISZONYLATBAN E GESZTUS EGY VISSZATÉRÉST JELENTETT, PONTOSABBAN SZÓLVA A NYUGATI KULTÚRA MELLETTI ÁLLÁSFOGLALÁST ÉS AZ EREDENDŐ IDENTITÁSHOZ VALÓ VISSZATALÁLÁST. A TRANSZATLANTI SZÖVETSÉG BIZTONSÁGGAL KECSEGTETETT A KELET-KÖZÉP-EURÓPAI ORSZÁGOK SZÁMÁRA, VALAMINT EGY VÍZIÓT KÉPEZETT A MODERNIZÁCIÓ, AZ INNOVÁCIÓ ÉS A DEMOKRATIKUS ÉRTÉKEK MEGSZILÁRDÍTÁSÁNAK ÍGÉRETÉVEL.

REMÉNYT KELTETT, AMIKOR A BŐVÍTÉS ÚJRA NAPIRENDRE KERÜLT. AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÖSSZEGEZTE A CSATLAKOZNI KÍVÁNÓ ORSZÁGOKRA VONATKOZÓ FELTÉTELEK LISTÁJÁT, AMIT AZ EURÓPAI TANÁCS 1992. DECEMBER 12-I EDINBURGH-I TALÁLKOZÓJÁRA ÁLLÍTOTT ÖSSZE. A MOZZANAT SZIMPLÁN EGY KEZDET VOLT, A CSATLAKOZÁSI IDŐPONT MÉG NEM SZÜLETETT MEG. AZ EURÓPAI TANÁCS 1993. JÚNIUS 22-23-I KOPPENHÁGAI ÉRTEKEZLETÉN AZ UNIÓ MEGHOZTA A VÉGSŐ DÖNTÉSÉT, ÉS EZEN ALKALOMMAL SIKERÜLT KRISTÁLYTISZTÁN MEGFOGALMAZNI AZOKAT AZ ELVÁRÁSOKAT, AMELYEK A KÖZÉP-KELET-EURÓPAI ORSZÁGOKRA VONATKOZTAK. AZ INTEGRÁCIÓT ELŐSEGÍTŐ KITÉTELEK KÖZÖTT SZEREPELT A POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI UNIÓ ELVÉVEL VALÓ EGYETÉRTÉS, A DEMOKRÁCIA GARANTÁLÁSA, A KISEBBSÉGEK JOGAINAK VÉDELME, AZ EMBERI JOGOK TISZTELETBEN TARTÁSA, AZ INTÉZMÉNYI REFORM, AZ EK-TAGSÁGGAL JÁRÓ KÖTELEZETTSÉGEKNEK VALÓ ELÉGTETEL, A MŰKÖDŐKÉPES PIACGAZDASÁG KIÉPÍTÉSE.

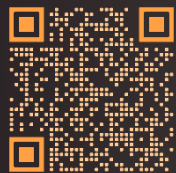
A CSATLAKOZÁSI KÉRELMEK BENYÚJTÁSÁNAK KÖZVETLEN ELŐZMÉNYEKÉNT SZOLGÁLÓ KÖPPENHÁGAI MEGEGYZÉS AZ EURÓPAI UNIÓT IS FELADATOKKAL RUHÁZTA FEL. AZ UNIÓNAK FLEXIBILISNEK KELLETT LENNIE, ÉS KÉSZNEK AZ ÚJ TAGOK BEFOGADÁSÁRA. MINDEZ INTÉZMÉNYEINEK FELÉLÉNKÍTÉSE NÉLKÜL NEM JÖHETETT VOLNA LÉTRE. A CSATLAKOZÁST A FELKÉSZÜLTSGHEZ KÖTÖTTÉK, VISZONT A KÖVETELÉS NEM VOLT EGYOLDALÚ, A NYUGATI SZÖVETSÉG MEGÚJULÁSA IS A KRITÉRIUMOK SZIGNIFIKÁNS RÉSZÉT KÉPEZTE. A VÉGHEZVITEL ARRA SARKALLTA A KÖZÉP-KELET-EURÓPAI ORSZÁGOKAT, HOGY RENDEZZÉK VITÁS KAPCSOLATAIKAT, EMIATT – GESZTUSKÉNT – MAGYARORSZÁG ALAPSZERZŐDÉSEKET KÖTÖTT SZLOVÁKIÁVAL, ROMÁNIÁVAL, UKRAJNÁVAL, SZERBIÁVAL, HORVÁTORSZÁGGAL ÉS SZLOVÉNIÁVAL. EZÁLTAL ELMONDHATÓ, HOGY EGY NEXUSVÁLTOZÁS VOLT MEGFIGYELHETŐ EURÓPA KÉT OLDALA, ILLETVE A BLOKK ÁLLAMAI KÖZÖTT IS. AZ ÉRINTETT FELEK ALAPHELYZETE, A TÖRTÉNELEM SODRÁSA, A GAZDASÁGI ÉRDEKEK, AZ IDENTITÁSKRÍZISEK MIND HOZZÁJÁRULTAK 1994. ÁPRILIS 1-HEZ, A CSATLAKOZÁSI HULLÁM KEZDETÉHEZ, A KELETI BŐVÍTÉS EGYIK ALAPZATÁHOZ.

FORRÁSOK

[HTTPS://HIRADO.HU/2017/04/01/EVEKIG-DOLGOZTAK-AZON-HOGY-MAGYARORSZAG-AZ-EU-TAGJA-LEGYEN](https://hirado.hu/2017/04/01/evekig-dolgoztak-azon-hogy-magyarorszag-az-eu-tagja-legyen)

[HTTPS://KTI.UNI-NKE.HU/DOCUMENT/VTKK-UNI-NKE-HU/TANKONYV2018_5_MODUL.PDF](https://kti.uni-nke.hu/document/vtkk-uni-nke-hu/tankonyv2018_5_modul.pdf)

[HTTPS://PUBLIKACIOTAR.UNI-BGE.HU/1486/1/EUK%C3%BCIKAPCS.PDF](https://publikaciotar.uni-bge.hu/1486/1/EUK%C3%BCIKAPCS.PDF)

